

Využití zakotvené teorie pro výzkum volby školy na úrovni primárního vzdělávání

Jaroslava Simonová
Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání
Pedagogická fakulta UK Praha

výzkumný projekt

„Přechod mezi preprimárním a primárním
vzděláváním – studium faktorů ovlivňujících
volbu vzdělávací dráhy“

2013 - 2014

podporován Grantovou agenturou Univerzity
Karlovy

č. 6388/2013

Obsah prezentace

1. vymezení tématu a zařazení do kontextu
2. základní výzkumné otázky
3. metodologický přístup
4. dosavadní zkušenosti

Vymezení tématu a zařazení do kontextu

- volba školy na úrovni primárního vzdělávání
- význam vzdělání pro kvalitu života jedinců i společnosti
- spravedlivý přístup ke vzdělání
- zdroj nerovnosti : vnější diferenciací systému
- děti jsou rozdělovány do různých vzdělávacích proudů
- málo informací o diferenciaci na úrovni primárního vzdělávání

Základní výzkumné otázky

1. Jak rodiče vybírají primární školu pro své dítě?
  - Kde rodiče získávají informace pro své rozhodování?
  - Jaká jsou jejich kritéria pro výběr školy?
  - Jak je rodiče zdůvodňují?
  - Jak se kritéria pro volbu školy mění v průběhu procesu výběru?
  - Jak rodiče reflektují posun od kritérií zamýšlených ke kritériím realizovaným?
2. Co si rodiče myslí o diferenciaci na úrovni primární školy?

Metodologický přístup

- zakotvená teorie
  - the discovery of theory from data
  - general method of comparative analysis
- (Glaser & Strauss, 1967:1)
- “The grounded theory approach is a qualitative research method that uses a systematic set of procedures to develop an inductively derived grounded theory about a phenomenon.” (Strauss and Corbin, 1990)
  - cílem je vytvoření ucelené teorie s jistou explanativní hodnotou (Švaříček & Šed'ová, 2007:96)
  - zkoumání procesu

Základní procedury

- Sběr dat
- Analýza dat
  - Kódování
  - Psaní poznámek
- Formulování teorie

Sběr dat

- graduální sběr dat – po analýze prvního souboru dat hledáme taková data, která zaplní mezery a přinášejí nové relevantní poznání
- teoretické vzorkování – hledáme taková data, která by umožnila rozvinout zárodečnou teorii
- teoretické nasycení – když nové případy přestávají přinášet nové informace

Hlavní zdroje dat:

- polostrukturované rozhovory
- focus group
- pozorování
- dokumenty

Analýza dat

- kódování – proces analýzy údajů - data jsou rozebrána, konceptualizována a opět složena novými způsoby
- rozebráním vznikají datové úryvky (indikátory), ty se pak rozřazují k příslušným kódům (konceptům)
- koncepty jsou slučovány na základě jednotícího kritéria a vytvářejí kategorie (proměnné)
- srovnávací analýza

Formulování teorie

- kategorie (proměnné), které byly identifikovány analýzou, jsou uváděny do vzájemných vztahů
- podmínky A vyvolávají jev B, který je ovlivňován faktory C, D a E
- vzniká již v průběhu kódování prostřednictvím poznámkování
- nalezení centrální kategorie, ke které se vztahují kategorie ostatní
- slovní vyjádření a schémata

Charakter procedur

- iterativita
  - sběr dat a psaní poznámek
  - kódování a psaní poznámek
  - sběr dat a psaní poznámek
  - kódování a psaní poznámek
- souběžnost
- souběžně probíhá např. kódování a psaní poznámek
- průběžnost – sběr dat, analýza a vytváření teorie probíhají prakticky v průběhu celého výzkumného projektu

Dosavadní zkušenosti

- polostrukturované rozhovory – 7 respondentů
- získávání dovednosti vést rozhovor
- vynořování nových kategorií, které v dosavadních výzkumech z ČR nebyly zmiňovány

Použité zdroje

- Charmaz, K. 2006. Constructing Grounded Theory – a Practical Guide Through Qualitative Analysis. Sage.
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (1967). The discovery of grounded theory: strategies for qualitative research. Piscataway: Transaction Publishers
- Strauss, A. & Corbinová, J. (1999). Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky zakotvené teorie. Boskovice: Sdružení Podané ruce a Nakladatelství Albert
- Švaříček, R., & Šed'ová, K. (2007). Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál

Děkuji za pozornost

Jaroslava Simonová
Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání
Pedagogická fakulta UK Praha
jaroslava.simonova@pedf.cuni.cz